

Návrh sylabu pro vysokoškolský kurz „Společenská rizika moderních komunikačních technologií“ v rámci projektu „Digitální doba a hrozby pro lidská práva“

Tento sylabus je součástí návrhu vysokoškolského kurzu v rámci projektu *Digitální doba a hrozby pro lidská práva*, financovaného z programu Norské fondy (číslo LP-HRMGSA-056). Na projektu se podílely organizace Transparency International Česká republika, Multikulturní centrum Praha, Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze (MÚVS ČVUT), Fórum 50 % a Åpenhet. Kurz navržený v rámci byl schválený v akreditacích MÚVS ČVUT a od jarního semestru 2024 se vyučuje formou kombinované výuky v bakalářském programu Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku.

Název kurzu:

Společenská rizika moderních komunikačních technologií

Rozsah kurzu:

8 přednášek (8 x 90 minut)

Forma hodnocení:

závěrečný test 100 %

Cíl kurzu:

Cílem předmětu je seznámit studenty se společenskými riziky spjatými s moderními komunikačními technologiemi. Po absolvování kurzu by studenti měli být schopni kriticky analyzovat tato rizika a aplikovat přístupy k jejich předcházení a minimalizaci.

Anotace:

Kurz nejprve představuje historii vývoje moderních komunikačních technologií a souvislost se společenskými proměnami. Následně se zaměří primárně na internet, optimistické naděje spojené s jeho rozšířením a rozebírá možné aspekty toho, proč se některá z těchto očekávání nenaplnila. Dále se kurz věnuje sociálním sítím, personalizaci obsahu, roli sociálních sítí v politických kampaních a také dopadům sociálních sítí na zdraví jednotlivce. Navazuje pak diskuzi problematiky šíření nenávistných projevů s důrazem na genderově a etnicky podmíněnou nenávist. Využívá přitom výsledků z projektu *Digitální doba a hrozby pro lidská práva*. Další část kurzu je zaměřená na zneužívání technologií k politickým represím, s příkladem etnicky orientovaných represí vůči Ujgurům v Číně. Studenti se dále učí rozpoznat tzv. falešné zprávy a diskutují se přístupy ke kritické analýze médií. Poslední část kurzu reflektuje vývoj v oblasti umělé inteligence a diskutuje související etické otázky včetně sběru a analýzy dat, kategorizace lidí nebo možná rizika spjatá s vývojem autonomních zbraní.

Obsah předmětu:

1. Úvod do vývoje moderních komunikačních technologií a související společenské proměny
2. Vznik internetu a optimistická očekávání, koncept e-demokracie a e-participace, internetové hlasování

3. Sociální sítě a personalizace obsahu, manipulace při politických kampaních
4. Šíření nenávistných projevů, kyberšikana, dopady sociálních sítí na zdraví a socializaci
5. Zneužívání technologií k politickým represím
6. Identifikace falešných zpráv, kritická analýza médií
7. Vývoj umělé inteligence a související etická dilemata
8. Implementace umělé inteligence a společenské dopady

Povinná literatura:

- HJORTH, L. a S. HINTON. Understanding Social Media. SAGE Publications, 2019. ISBN 9781526425966.
- NELLER, J. Stirring Up Hatred: Myth, Identity and Order in the Regulation of Hate Speech. Palgrave Hate Studies. Springer. 2023. ISBN 9783031192425.
- SHEIKH, S. Understanding the Role of Artificial Intelligence and Its Future Social Impact. IGI Global, 2020. ISBN 9781799846086
- VAN DIJK, J. The Network Society. SAGE Publications, 2020. ISBN 9781529736328.

Doporučené materiály:

- Amnesty International. Immoral Code. 2023.
<https://www.youtube.com/watch?v=P2oNAaXrgeg>
- FORSTER, E. M. The Machine Stops. Oxford and Cambridge Review. 1909.
https://www.cs.ucdavis.edu/~koehl/Teaching/ECS188/PDF_files/Machine_stops.pdf
- ORLOWSKI, J. The Social Dilemma. Exposure Labs, Argent Pictures, The Space Program. <https://www.thesocialdilemma.com/>
- VICE News. China's Vanishing Muslims: Undercover In The Most Dystopian Place In The World. 2020. <https://www.youtube.com/watch?v=v7AYyUqrMuQ>
- VPRO Documentary. Why fake accounts dominate Instagram. 2019.
<https://www.youtube.com/watch?v=r5dQO7lV5DQ>

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ
Masaryk Institute of Advanced Studies

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**

Czech
Republic

ápenhet